

Wyrok Sądu Wyższego w sprawie Franciszka Borelowskiego o ważność umowy kupna-sprzedaży lasu w dobrach Chrzanów.

Or. Archiwum Narodowe w Krakowie, sygn. 29/200/1847 (d. WM 334), s. 669–673.

Edycja krytyczna: Mateusz Mataniak.

3 V 1848

[s. 669]

NSW 30/ z 1848 r.

W imieniu Najjaśniejszego Ferdynanda I
Cesarza Austrii i Króla etc.
C.k. Sąd Wyższy Miasta Krakowa i Jego Okręgu

Wydał wyrok następujący.

Działo się w Krakowie, w Domu Władz Rządowych, na posiedzeniu publicznym c.k. Sądu Wyższego Miasta Krakowa i Jego Okręgu dnia 3 maja 1848 r.

Obecni: P. Bartynowski – O.P.D., prezes Sądu Wyższego; Dymidowicz, Stróżecki, Miętuszewski, Korytowski – sędziowie Sądu Wyższego; B. Uszewski – pisarz; Ciszewski – prokurator.

[Podpisy] P. Bartynowski, B. Uszewski.

Między Franciszkiem Borelowskim komornikiem sądowym okręgowym, w Chrzanowie w Okręgu miasta Krakowa zamieszkałym, rekursującym, przez Wielmożnego Feliksa Słotwińskiego O.P.D. adwokata stawającym, z jednej strony, a Cezarym Hallerem, obywatelem krajowym, na teraz w mieście Paryżu stolicy Francji zostającym a do tej sprawy w Krakowie przy ulicy Grodzkiej pod L. 107 u pełnomocnika swego Jana Hieronima Stefana Rzezińskiego O.P.Doktora adwokata obrane zamieszkanie mającym, przez tegoż stawającym, a przez Wincentego Nawrańskiego zastąpionym, z drugiej, Floryanem Leiter obywatelem miasta Krakowa, handlem drzewa trudniącym się, na przedmieściu Nowy Świat przy Krakowie pod L. 216 zamieszkałym, rekurującym, przez Herkulana Komara adwokata stawającym, z trzeciej strony; Janem Bochenek, obywatelem krajowym, jako pełnomocnikiem Wiktorii Mieroszewskiej, panny pełnoletniej, dziedziczki dóbr Chrzanowa, oraz Cezara Haller, we wsi własnej Bolechowice w Okręgu miasta Krakowa zamieszkałym, rekurrowanym, przez Franciszka Starzyckiego adwokata stawającym, z czwartej, Janem Mieroszewskim jako ojcem, opiekunem i kuratorem usamowolnionego Stanisława Mieroszewskiego i Wiktorii Mieroszewskiej, w Krakowie w Rynku Głównym pod L. 357, [s. 670] tudzież 5. Wiktorią Mieroszewską, panną pełnoletnią, dziedziczką Chrzanowa z przyległościami, w Okręgu miasta

Krakowa położonych, w tychże dobrach zamieszkałą, rekurrowanymi, obydwójgiem przez Wincentego Szpora adwokata stawającymi, z piątej strony, w sprawie. 1°. O połączenie na zasadzie art. 1603 i 1614 KC skargi z pozwu Cezara Hallera w dniu 24 kwietnia 1847 r. Floryanowi Leiter doręzonego, z obecną tegoż Floryana Leiter skargą. 2°. Uznanie za ważne sprzedaży 33 morgów lasu do Dóbr Chrzanowskich należącego, w miejscu Krocymiech zwanym położonego, również jak zaznaczenie sumy 4050 złp aktem komornika Borelowskiego z dnia 3 maja 1847 r. uskutecznione. 3°. Oddalenie Cezara Haller z żądaniem skargą jego objętym. 4. Nakazanie wydania lasu w mowie będącego na rzecz Floryana Leitera i upoważnienie onegoż do natychmiastowego rozpoczęcia wycinań tegoż lasu. 5. Skazanie pozwanych na zapłacenie Floryanowi Leiter kwoty 1000 złp solidarnie. 6. Zasądzenie kosztów prawnych równie solidarnie od wszystkich pozwanych. Na wszelki zaś wypadek 1. Zobowiązanie solidarnie Wiktorii Mieroszewskiej i Feliksa Bochenka na zwrot ceny 4050 złp w dniu 29 marca br. do ręki Feliksa Bochenka wypłaconej. 2. Skazanie Wiktorii Mieroszewskiej, Feliksa Bochenka i Franciszka Borelowskiego na zapłacenie sumy 3000 złp tytułem szkód i utraconych korzyści z niedotrzymywania sprzedaży w mowie będącego lasu wynikłych, równie solidarnie. 3. Zasądzenie solidarnie kosztów całego sporu od tychże pozwanych ad. 2 wymienionych, na rzecz powoda. Zaś ze skargi Cezara Hallera 1. O uznanie sprzedaży 33 morgów lasu pod Krocymiechem [s. 671] w obrębie Dóbr Chrzanów położonego, pod przewodnictwem komornika Borelowskiego w dniu 29 marca br. dokonanej, mocą której własność 33 morgów lasu Floryanowi Leiter za sumę 8100 złp zaofiarowaną przyznaną została, jako na cudzej własności – za nieważną. Skazanie solidarnie pozwanych na koszty obecnego sporu, tudzież ze strony Jana Mieroszewskiego: a) o przyjęcie jego interwencji; b) uznanie powoda za właściciela 1/3 poręby i c) uznanie za nieważną sprzedaż tejże poręby, i d) zasądzenie kosztów prawnych. Wreszcie z apelacji incydentalnej Leitera o zmianienie wyroku a quo co do kategorii 1000 złp, przychylenie się do jego Konkluzji w sądzie a quo wnoszonej, i zasądzenie kosztów sporu. W porządku rozstrzygnięcia wyniesionego rekursu ze strony Franciszka Borelowskiego od wyroku c.k. Trybunału miasta Krakowa Wydział III pod dniem 30 grudnia 1847 r., z pozwu de datto 26 stycznia 1848 r. i następnego wezwania de datto 11 lutego br., na audiencję c.k. Sądu Wyższego wprowadzonej. Ze strony Floryana Leitera od wyroku c.k. Trybunału miasta Krakowa Wydział III pod dniem 30 grudnia 1847 r. zapadłego, oraz po przywołaniu sprawy i odczytaniu Komparycji adwokat Komar odczytał rekurs osnowy następującej. (Pisać Nr 1). Po czym adwokat Słotwiński odczytał Wywód uciążliwości tej osnowy. (Pisać Nr 2). Następnie adwokat Nawrański w zastępstwie adwokata Rzesińskiego odczytał Odpowiedź, jak następuje (Pisać Nr 3). Na koniec adwokat Szpor odczytał Odpowiedź tej osnowy (Pisać Nr 4). Po wysłuchaniu sporu stron i wniosku prokuratora, Sąd Wyższy w rozpoznaniu wyniesionych ze strony Floryana Leitera i Franciszka Borelowskiego rekursów od dwóch różnobraźniących wyroków Trybunału 13 sierpnia 1847 r. w pierwszej instancji, tudzież Trybunału w drodze [s. 672] w apelacji dnia 30 grudnia tegoż roku zapadłych, jak również i Odpowiedzi ze strony Cezara Haller, tudzież Wiktorii i Jana Mieroszewskiego przedstawionych. Zważywszy, że Trybunał w drodze apelacji sądzący na mylnej zasadzie oparł wyrokowanie swoje, jakoby stosownie do § 1 ust. drugiego Instrukcji dla komorników

wydanej, sprzedaż lasu spornego przez publiczną licytację pod powagą komornika odbyta, była nieważną, dlatego, iż komornik nie jest właściwym urzędnikiem do wykonywania dzieł dobrej woli, do których sprzedaż dobrowolna należy. Albowiem powołany przepis prawa^a porównany z przepisem § 4 tejże ustawy wyszczególnia tylko akty, od których uskutecznienia żaden komornik wymawiać się nie może. Z czego bynajmniej to ograniczenie nie wypływa, by innych onemu powierzonych, a odbywanym przez niego czynnościom nieprzeciwnych, lub od których dokonywania wyraźnie wyłączony nie jest, urzędownie uskuteczniać nie mógł. Zważywszy, że czerpana z przepisu art. 1599 KC zasada w sporze obecnym zastosowania nie znajduje, ogłoszenia bowiem o zamierzonej sprzedaży 33 morgów lasu mieszczą to wyrażenie, że sprzedaż takowa na żądanie Dworu Państwa Chrzanowskiego, w terminie tymiż ogłoszeniami wyszczególnionym i w kancelarii Dworu tegoż Państwa Chrzanowskiego odbyta zostanie. Ogłoszenie przeto i sprzedaż powyżej wyrażonej części lasu nie jako przedmiotu cudzej własności, lecz jako własność Dworu Państwa Chrzanowskiego nastąpiła. Zważywszy, iż pomimo trzechkrotnie przez pisma publicznie ogłoszonego obwieszczenia o zamierzonej licytacji, nie tylko Cezar Haller, ale nikt z mogących mieć wspólne prawo do części lasu rzeczzonego, z opozycją nie wystąpił, pomimo tego, że sama licytacja nie gdzie indziej, jak w kancelarii samegoż Dworu Państwa Chrzanowskiego zamierzoną i dokonaną została. Zważywszy, iż przytoczona przez Cezara Hallera obrona: „że nie wiedząc, do jakiej części lasu odnosi się obwieszczenie, nie miał potrzeby sprzeciwiania mu się, i wystąpił dopiero w ten czas, gdy się przekonał, to jest po doręczeniu protokołu licytacji, że część jego nieruchomości sprzedano, mimo tego, iż nikomu do sprzedaży tej nie dał upoważnienia” – na wzgląd prawny nie zasługuje, albowiem równie w obwieszczeniach o licytacji, jak i w protokole dokonania onej mieści się wyrażenie, iż sprzedaż 33 morgów lasu w miejscu Kroczymiech zwanym nastąpi, nie dowodzi zaś a nawet nie twierdzi, czy i jaki podział lasu chrzanowskiego miał miejsce, który by wyraźnie części jego od części współdziedziców rozgraniczał, i szczegółowo oznaczał. Zważywszy, iż lubo przepis art. 1988 KC stanowi, iż pełnomocnictwo do alienacji wyraźnie być winno, po dokonanej jednak publicznie, po poprzednich ogłoszeniach, pod powagą urzędową sprzedaży nie wchodzi w rozpoznanie, czy nabywca nabył prawnie, gdy warunkom ogłoszonym i wskutek zalicytowania zadość uczynił. Lecz czy działający na mocy pełnomocnictwa i udzielonego wskutek takowego komornikowi upoważnienia granic wypływających z pełnomocnictwa tego władzy nie przekroczył, w którym to razie pełnomocnik w myśl art. 1992 i 1383 KC staje się odpowiedzialnym za uchybienie i szkody, które w sprawowaniu pełnomocnictwa popełnił. RB^b. Zważywszy, że w takim położeniu sprawy Cezar Haller i Jan Mieroszewski nie przeciwko Leiterowi, lecz przeciwko Feliksowi Bochenkowi i o ile by tenże nad zakres pełnomocnictwa onemuż danego działał,

a W oryginale przekreślony fragment: „odnosić się tylko może do osób powierzających podobnego rodzaju czynności komornikom do załatwienia, szkody stąd wynikłe sami ponosić winnych, nie zaś do osób w dobrej wierze i pod powagą urzędową nabywających”, zastąpiony fragmentem wskazanym w przypisie „b”.

b Fragment od: „porównany z przepisem” do „popełnił. RB” dopisany na marginesie.

tudzież przeciwko komornikowi Borelowskiemu, o ile tenże przez ogłoszenie i dokonania licytacji, do wyrządzenia szkody się przyczynił – ze skargą wystąpić mogą. Z powyższych przeto zasad Sąd Wyższy wyrok Trybunału w drodze apelacji dnia 30 grudnia 1847 r. zapadły uchyła, a wyrok Trybunału 13 sierpnia tegoż roku w pierwszej instancji wydany, którym Cezar Haller z żądaniem uznania sprzedaży 33 morgów lasu pod Krocymiechem w obrębie Dóbr Chrzanów położonego, pod przewodnictwem komornika Borelowskiego w dniu 29 marca 1847 r. dokonanej, za nieważną, tudzież Jan Mieroszewski z interwencją, Wiktorja zaś Mieroszewska z żądaniem uwolnienia jej od obecnego procesu – oddaleni, sprzedaż 33 morgów lasu do Dóbr Chrzanowskich należącego, w miejscu Krocymiechem zwanym położonego, jak również zaznaczenie sumy 4050 złp aktem komornika Borelowskiego w dniu 3 maja 1847 r. uskutecznione, [s. 673] za ważne uznanym, tudzież wydanie 33 morgów lasu na rzecz Floryana Leitera nakazany, i tenże do^c rozpoczęcia wycinania tegoż lasu upoważniony^d, na koniec Wiktorja Mieroszewska, Feliks Bochenek, Cezar Haller i Jan Mieroszewski na zapłacenie Floryanowi Leiterowi kosztów sporu w kwocie 96 złp skazani zostali – zatwierdza. Koszty dwóch instancji, to jest Trybunału w drodze apelacji sądzącego i niniejszego orzeczenia, Floryanowi Leiterowi od Cezara Hallera sądownie umiarkowane, w ilości 250 złp zasądza. Wpis ceny 10 złp w papierze stemplowym dodatkowo po wyroku połączenia przez Leitera złożony, za dostateczny uznaje. Osądzono w Ostatniej Instancji.

[Podpisy] P. Bartynowski, B. Uszewski.

Zaleca i rozkazuje etc.

[Podpisy] P. Bartynowski, B. Uszewski.

Wyciąg I wydany Leiterowi.

[Podpis] BU.

[cytowane przepisy: Kodeks Cywilny Napoleona, art. 1383, 1599, 1603, 1614, 1988, 1992]

[hasła: umowa kupna-sprzedaży, wydanie przedmiotu sprzedaży, sprzedaż rzeczy cudzej, zobowiązanie solidarne, pełnomocnictwo szczególne, odpowiedzialność pełnomocnika, licytacja komornicza, koszty sądowe, Sąd Wyższy, Trybunał]

c Przekreślony wyraz: „natychmiastowego”.

d Przekreślony fragment nieczytelny.